

HET ENCOD BULLETIN OVER DRUGSBELEID IN EUROPA

NR. 12. DECEMBER 2005

ZERO POINT ONE TOLERANCE

Gezien de “zero tolerance” aanpak het drugsbeleid van de meeste regeringen bepaalt, zou je geneigd zijn te denken dat er wel iets grondig mis moet zijn met tolerantie. Natuurlijk is “zero tolerance” zeer bruikbaar voor politieke propaganda: je kunt er perfecte soundbites bij bedenken die gewone burgers kunnen begrijpen. Maar afgezien van moraalridders en fundamentalistische puriteinen brengen de meeste mensen tolerantie dagelijks in praktijk. Het is de basis voor onze omgang met anderen – dus waarom zouden we er plotseling niets van willen weten als het om drugsbeleid gaat?

In de Verenigde Staten, het land waar “zero tolerance” werd uitgevonden, zijn de resultaten van dit beleid uitgelopen op een regelrechte ramp, die ook kan leiden tot Alice in Wonderland –achtige situaties. Dat ervoer Farid Ghehiouèche, voorzitter van ENCOD, toen hij op weg was naar de Conferentie van de Drug Policy Alliance die tussen 10 en 12 November in Long Beach, Californië, plaatsvond. Farid bleek in bezit te zijn van 0,0001 gram cannabis toen hij op het vliegveld van San Francisco aankwam. Hij werd naar een gevangenis gebracht waar hij de nacht doorbracht in het gezelschap van 13 anderen, waarna hij de volgende dag terug naar Frankrijk werd gestuurd met een stempel in zijn paspoort dat hem de toegang tot de VS zonder visum voor altijd ontzegt. Net als Farid worden jaarlijks 1,6 miljoen mensen in de VS aangehouden in verband met drugs. Twee derde van de gevangenen in Amerika – ruim 1,2 miljoen mensen – zitten achter slot en grendel vanwege geweldloze delicten, de meeste in verband met drugs. Sinds 1980 is het aantal drugs-gerelateerde gevangenisstraffen verzevenvoudigd.

In Nederland, waar tolerantie tussen de verschillende religies en culturen het geheim was achter ‘s lands welvaart in de 17^e en 18^e eeuw, zijn opmerkelijke resultaten geboekt met een tolerant beleid ten aanzien van cannabis. Volgens het laatste jaarrapport van het Europees Waarnemingscentrum rond Drugs en Drugsverslaving is het frequent gebruik van cannabis onder 15/16-jarigen in Nederland lager dan dat van 8 andere EU lidstaten (Italië, Slovenie, België, Spanje, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland en Tsjechië) ook al is cannabis voor volwassenen openlijk verkrijgbaar.

Maar Minister van Justitie Donner weigert over te gaan tot een wettelijke regulering van de handel in cannabis (waarom gevraagd wordt door vele Nederlandse burgemeesters en een meerderheid van de Tweede Kamer), dreigend met de toorn van de rest van Europa die Nederland zich met zo’n stap op de hals zou halen. Volgens

Donner zou regulering van de cannabismarkt de druggerelateerde overlast niet verminderen. Want om “overlast” te verminderen heeft men “zero tolerance” nodig. Kortom, met het begrip “overlast” in de hand rechtvaardigen de autoriteiten repressieve maatregelen tegen hen die zij als de aanstichters van druggerelateerde overlast aanschouwen: meestal de gebruikers. En het resultaat is dat de hoeveelheid overlast voor iedereen vermenigvoudigd wordt.

Overlast kan worden verminderd als maatregelen worden genomen die veiligheid bevorderen. In een systeem dat niet wordt gekenmerkt door zero, maar door zero point one tolerance, zou een wettelijk geregeld circuit tussen producenten en consumenten van drugs de rol van de georganiseerde misdaad kunnen verkleinen. Het installeren van een legale markt op basis van 'fair trade' voor cannabis, coca en opium zou perspectieven voor ontwikkeling creëren in arme rurale gebieden van Zuid-Amerika, Afrika en Azië, daar waar de huidige omstandigheden vele mensen dwingen te migreren. Het kan ook leiden tot de toegankelijkheid van natuurlijke producten die zouden kunnen concurreren met synthetische middelen, in het bijzonder daar waar het de negatieve bijwerkingen betreft.

In Nederland was na de moord op filmmaker Theo van Gogh de coffeeshop een van de weinige plaatsen waar gewone burgers, moslims en niet-moslims, met elkaar discussieerden – soms op een verhitte manier, maar altijd met respect. Dat deze discussies plaatsvonden betekende dat muren tussen de twee gemeenschappen konden worden neergehaald. Waarschijnlijk hebben de effecten van cannabis, in tegenstelling tot die van alcohol bijvoorbeeld, aan dit resultaat bijgedragen.

Momenteel wordt in het officiële drugsdebat met dit soort gedachten of argumenten geen rekening gehouden. De mensen die ze zouden kunnen voorstellen, gebruikers, producenten of handelaren in drugs zijn niet vertegenwoordigd. In plaats daarvan zitten ze in de gevangenis, worden ze aan hun lot overgelaten, gestigmatiseerd of gewoon simpelweg genegeerd. Sommigen worden erkend door het politieke en juridische establishment, maar hun stem is te zwak om een verschil te kunnen maken.

Beleidsmakers moeten naar burgers luisteren. De rellen in Frankrijk in november (die begonnen met de dood van twee jongeren op de vlucht voor een politiecontrole) maakten duidelijk waar de grenzen liggen van een "zero tolerance" beleid. De Franse autoriteiten zullen niet in staat zijn een herhaling van de gebeurtenissen te voorkomen door het instellen van de avondklok in de betrokken wijken, waar de straathandel in drugs een van de manieren is om te integreren in de maatschappij. Ze kunnen betere resultaten boeken door de betrokken bevolkingsgroep actief te betrekken bij de oplossing van hun problemen.

ENCOD gaat door met de voorbereidingen van een conferentie in het Europees parlement in het voorjaar van 2006, in samenwerking met 8 leden van het EP. Het doel zal zijn politieke steun uit te spreken voor de vernieuwingen in het drugsbeleid die momenteel plaatsvinden op lokaal niveau in Europa — en die gericht zijn op het voorkomen van schade aan volksgezondheid en veiligheid — en om de mogelijke rol van Europa te versterken in de pogingen om een open debat te forceren over de VN Conventies over Drugs, uiterlijk in 2008, wanneer deze moeten worden geëvalueerd.

Echter, ENCOD blijft afhankelijk van de steun van al die EU burgers die een bijdrage willen leveren aan een beter drugsbeleid in de toekomst. De afgelopen maand zijn voldoende signalen ontvangen van ENCOD leden om de financiële onafhankelijkheid van het netwerk op z'n minst voorlopig te garanderen. Echter, steun in de vorm van nieuwe leden is nog altijd broodnodig.

Joep Oomen (met Farid Ghehiouèche en Peter Webster) -

www.encod.org

